

мий. Тому він являє собою критерій оцінки точності. Наприклад, коефіцієнти кореляції між оцінкою порівняння з ровесницями та оцінкою BLUP у 4 і 5 варіантах були 0,29 і 0,27, точність оцінки порівняння з ровесницями зменшилася у 5 варіанті, а точність BLUP збільшилася. Також при високому коефіцієнті кореляції між оцінками їх точність може бути низькою. У цьому випадку кореляція між оцінкою та генетичним параметром теж буде низькою.

Таким чином, імітаційна модель корисна в селекційній практиці при визначенні точності оцінки племінної цінності та виборі метода цієї оцінки.

УДК 636.22/28.082

М.С.ІЗВЕКОВ¹, В.В.МИРОСЬ², В.Г.ВАСИЛЕЦЬ², В.М.СУРМИЛО²
**ВИКОРИСТАННЯ БУГАЇВ-ПОЛІПШУВАЧІВ – ВАЖЛИВИЙ
ЕЛЕМЕНТ СЕЛЕКЦІЙНО-ПЛЕМІННОЇ РОБОТИ**

¹Харківський зооветеринарний інститут

²Харківський державний аграрний університет

Основним напрямком удосконалення м'ясної худоби вважається селекція бугайців за інтенсивністю росту, яка основана на оцінці бугаїв за якістю нащадків і бугайців за власною продуктивністю. Широке використання бугаїв-поліпшувачів, виявлених в результаті оцінки – важливий елемент селекційно-племінної роботи.

З цією метою в племзаводі “Головеньківський” Борзнянського району Чернігівської області проводиться робота за фенотиповою і генотиповою оцінкою бугайців.

За 10 років оцінено за генотипом 15 бугаїв-плідників і за власною продуктивністю 180 голів бугайців та 40 телиць.

Організація оцінки бугайців за власною продуктивністю дозволила племінному заводу “Головеньківський” відбирати для ремонту бугайців з живою масою 570-620 кг в 18-місячному віці і середньодобовими приростами 1000-1200 г. На основі оцінки бугаїв проведена закладка чотирьох заводських ліній (Тайніка 1821, Славного 7333, Голуба 8230, Сатурна 2254).

Головним показником оцінки бугаїв за якістю потомства є інтенсивність росту, яка визначається за показниками живої маси і середньодобових приростів. Не менш важливе значення в племінній роботі з м'ясною худобою має молочність корів, тобто жива маса телят при відлученні (6-8 міс). В свою чергу жива маса телят при відлученні визначає подальший ріст, розвиток і кінцеву живу масу тварин. Нами встановлено, що чим вище клас тварин у 8-міс віці, тим більше їх жива маса в кінці випробування.

Аналогічна картина спостерігається і за взаємозв'язком цього показника з середньодобовими приростами. Аналізуючи дані інтенсивності росту, слід відзначити кращий ріст та розвиток синів, які належать до лінії Сатурна 2254. Вони переважали своїх ровесників за живою масою у 8 міс. на 20,7-11,5 кг, у 18-міс. віці на 37,6-62,0 кг ($P > 0,90$) при майже однакових витратах кормів за весь період вирощування (2970-3100 корм. од.). Найвищі середньодобові прирости живої маси одержали також у нащадків лінії Сатурна 2254 (1100 г),

на другому місці нащадки бугая Тайника 1821 (1030 г), на третьому Осокора 0109 (1028 г) і нащадки Голуба 8230 на останньому. Але не зважаючи на деяку різницю за живою масою і приростами, сини всіх оцінюваних бугаїв за цими показниками відповідали вимогам цільового стандарту.

Бугаї всіх генотипів у всі вікові періоди відзначалися добре розвиненими формами, мали широкий та глибокий тулуб, що відповідає типу м'ясних тварин.

В роботі з українською м'ясною породою слід звертати особливу увагу на підвищення ефективності росту молодняка, тобто мати тварин з інтенсивністю росту не менше 1300 г, однак невирішений комплекс організаційних і матеріально-технічних питань не дозволяє виявити даний потенціал.

Встановлено, що нащадки всіх оцінюваних бугаїв добре використовували протеїн корму, а також мали досить високий коефіцієнт конверсії кормового протеїну в харчовий білок (8,1-9,1).

В результаті оцінки бугаїв-плідників за якістю нащадків і їх синів за власною продуктивністю встановлено, що бугаї Сатурн 2254 та Тайник 1821 (А-103,4 і 102,7; Б- 107,3-106,2) виявилися поліпшувачами, а Осокор 0109 (А-101,8; Б- 102,1) нейтральним.

Отже, в селекційно-племінній роботі з удосконалення української м'ясної породи великої рогатої худоби з метою підвищення енергії росту, збільшення виробництва яловичини та поліпшення її якості потрібно поряд із застосуванням ліній, які затверджені в українській м'ясній породі, широко використовувати бугаїв спорідненої групи Сатурна 2254.

УДК 636.32/38.082. 11

В.М.ЮВЕНКО

МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНІ МАРКЕРИ У ПОПУЛЯЦІЙНО-ГЕНЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ОВЕЦЬ

Інститут тваринництва степових районів ім.М.Ф.Іванова «Асканія-Нова» УААН –
Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

З використанням поліморфізму факторів груп крові, білків та ферментів крові на поголів'ї більше як 30 тис. голів овець досліджено генофонд та генетичну структуру асканійської тонкорунної, цигайської, каракульської порід, асканійських типів кросбредних і багатоплідних каракульських овець. Визначено рівень генетичної мінливості та специфічні особливості порід і типів овець за ступенем поліморфізму імунно-біохімічних систем. Вивчено динаміку поліморфізму антигенних факторів 6 систем груп крові та 4 білкових локусів під впливом селекційно-племінної роботи, ступінь міжпородної та внутріпородної диференціації. Показано, що в середовищі однієї породи має місце генетична диференціація між різними типами і консолідація в межах окремого типу; внутрі- та міжпородна мінливість генетичної структури популяцій добре узгоджується з даними про їх походження та напрямки продуктивності. Встановлено, що залежно від характеру вовнового покриття генетичні взаємовідносини між дослідженими популяціями овець у напрямку